

16.53x20.94	2	עמוד 33	כותרת - ידיעות אחרונות	24/11/2009	20397142.8
80039					

עליזה לביא • נשים בכותל

על תבונה ורגישות

ונכרו רבנו תם, גילו הבנה ליוזמת הנשים, ופסקו באופן עקבי כי נשים החפצות בכך רשאיות להניח תפילין. אכן, הכותל המערבי שייך לכולם ולכולן, אך מתקיים בו גם מנהג המקום. יתרה מזאת: יש פסיקה של בג"ץ בנוגע לתפילת הנשים בכותל, שהסדירה את הדברים לפרטיהם. עלינו להביא למרכז השיח את הקול הנשי. בשלו התנאים לשיתוף פעולה בין אנשי ההנהגה הרוחנית לבין תלמידות חכמות.

ביהדות מתרחש בשני העשורים האחרונים תהליך עמוק בכל הנוגע למעמד האישה. כניסת נשים אל עולם הלימוד התורני וההלכתי, מעברן של תלמידות חכמות אל תפקידי הנהגה, שבעבר נחשבו גבריים טהורים, ושיחזור וחזרה אל עשייה נשית יהודית שהודחקה ונשכחה – הם בין הביטויים המשמעותיים.

אנו מצויים בעיצומו של שינוי דרמטי, שיראה בעיני הדורות הבאים כאחת המהפכות החשובות ביהדות. החסך שלנו מתמקד בהיעדרו של קול אותנטי, שיתחבר לדת מצידה החווייתי והרגשי, ויפרה את היובש המאפיין את העולם ההלכתי העכשווי. יציאת חבור נכון בין הרגש הרתי לבין הדת, על כלליה והלכותיה, היא המשימה החשובה בעת הזו.

במשימה זו יש לקול הנשי ולנוכחות הנשית תפקיד מוביל. אל לנשים לרכז את האנרגיה הדתית רק במרחב הנחשב לנחלתם של גברים. תהליך כניסתן לעולם הריטואלים הגברי הוא תהליך ממושך, שיימשך שנים רבות. נכון, היו בעבר תפילות נשים ציבוריות, אך חידושו טעון התפתחות הדרגתית, ואין טעם להצית ויכוח סביבו במקום סימלי כרחבת הכותל. תהליך חברתי אינו ניתן להאצה מלאכותית. להיפך: ככל

שמה של ירושלים, אומרים, רומז לכך שהיא עושה שלום בין בני אדם. והנה, בירושלים שוב מתעוררים ויכוחים ואלימות, הפגנות וקסטות – ברחבת הכותל המערבי ובמפעל של אינטל. ברחבת הכותל מדובר בכמה נשים, שהתעטפו בטלית והוציאו ספר תורה בראש חודש כסלו, מתוך הגישה שהכותל שייך לכל העם היהודי. בהחלט נכון – אלא שהטענה הזו היא חרב פיפיות. מי שמעלה את טענת חופש הפולחן כדי שלא יגבילו אותו, אינו יכול להשתמש בה כדי לפגוע ברגשותיהם של אחרים. מן הראוי, שהכותל לא יהפוך לכלי שרת ולזירת עימות.

אל לנשים לרכז את האנרגיה הדתית רק במרחב הנחשב לנחלתם של גברים. כניסתן של הנשים לעולם הריטואלים הגברי הוא תהליך ממושך, שיימשך שנים רבות

אין בליבי ספק, כי תורת ישראל שייכת באופן שווה לנשים ולגברים. נשים רשאיות להוציא ספר תורה ולקרוא בו. יתר על כן, לא מדובר באמירות תיאורטיות כנות ומננו. תפילתן של נשים במתכונות דומות לאלו של גברים אינה תופעה חדשה. יש לנו עדויות על כך מהמאה ה-12 ואף קודם לכן. ואין המדובר ברפורמים מודרניים למיניהם, אלא בעמודי התווך של ההיסטוריה היהודית.

אחת הדוגמאות הבולטות היא הנחת התפילין. המצווה מוטלת על הגברים ולא על נשים, אך חכמי הדורות, ביניהם רש"י

שיאצו בו, כך תרחק ההבשלה החברתית. ד"ר לביא היא מחברת הספר "תפילת נשים"